

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Warumi 1:1-17

Paulo alitamani kuwaona waumini katika mji wa Roma. Alikuwa amejaribu kuwatembelea mara nyingi lakini kila mara alizuiwa kwenda.

Kwa hiyo aliandika barua kuwahimiza kwa habari njema kuhusu Yesu. Paulo alikuwa mtume. Alimtumikia Yesu Kristo Bwana na Masihi.

Hii inamaanisha kwamba alifuata mfano wa Yesu wa kuwa kiongozi anayetumikia. Kazi ya Paulo ilikuwa kuhubiri habari njema kwa Wayahudi na Watu wa Mataifa.

Yesu alikuwa Myahudi, na Mungu alikuwa ameweka ahadi kumhusu katika Maandiko ya Kiyahudi. Maandiko ni neno la Mungu. Mungu alitimiza ahadi hizi alipomfufua Yesu kutoka kwa wafu.

Kufufuka kwa Yesu kulionyesha nguvu za Mungu kuokoa Wayahudi na Mataifa. Mungu ana uwezo wa kuwaokoa wote kupitia dhabihu ya Yesu. Hii ni habari njema!

Wakati watu wanaamini habari njema hii, inaonyesha kuwa wana imani kwa Mungu. Kuwa na imani kunamaanisha kujitoa kwa Mungu na kumtumaini. Wale ambao wana imani wanafanywa sawa na Mungu.

Warumi 1:18-32

Mungu ndiye Muumba wa vitu vyote. Ulimwengu alioumba ni ushahidi wa nguvu zake na utukufu wake.

Hii inapaswa kuwafanya wanadamu watake kumwabudu Mungu pekee na kumshukuru.

Lakini wanadamu huchagua kutofanya hivi. Wanaweka matumaini na imani yao katika vitu vilivyoyumbwa. Wanakataa kuamini kwamba Mungu ni mwema. Kwa kukataa kukiri ukweli wa jinsi Mungu alivyo, wanachagua kuamini uongo.

Hii inawafanya wanadamu kuishi kwa njia ambazo ni hatari. Wamejaa dhambi. Wanakwenda kinyume na mpango ambao Mungu alipanga kwa ajili ya dunia yake. Wanajiumiza wenyewe, watu wengine na sehemu nyingine ya uumbaji.

Warumi 2:1-16

Mungu aliwapa watu wa Kiyahudi maagizo yake katika sheria. Paulo alikuwa akizungumza kuhusu Sheria ya Mose. Kwa sababu hii, baadhi ya Wayahudi walifikiri kwamba walikuwa bora kuliko Mataifa. Waliwahukumu Mataifa kwa njia isiyo ya haki.

Watu wa Mataifa hawakuwa wamepewa sheria. Hata hivyo, baadhi ya watu wa Mataifa waliishi kulingana na njia za Mungu kama zilivyoielezwa katika sheria. Na baadhi ya Wayahudi waliokuwa wakijua Sheria ya Mose hawakuitii. Paulo alieleza wazi kwamba watu hawapaswi kuhukumiana. Ni Mungu pekee anayeweza kuhukumu watu kwa haki. Hukumu yake itategemea jinsi walivyoishi maisha yao.

Yesu atahukumu hata jinsi watu wanavyofikiri. Watu wengine wanamheshimu Mungu na kufanya matendo mema yanayosaidia wengine. Hii inaonyesha kwamba wana imani kwa Yesu. Watu hawa watapokea uzima wa milele.

Wengine wanamkataa Mungu na wanajali tu kuhusu wao wenyewe. Watu hawa watapokea ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi na uovu. Mungu ni mwema sana kwa watu na anataka waache dhambi zao. Wakati watu wanatubu wanaweza kumwamini Mungu kuwapa uzima ambao kifo hakiwezi kuharibu.

Warumi 2:17-29

Wayahudi wengi wakati wa Paulo walidhani kwamba watu wa Israeli walikuwa maalum. Walidhani kwamba walikuwa bora kuliko makundi mengine ya watu. Waliamini hivi kwa sababu Mungu alichagua kufanya agano la Mlima Sinai na ukoo wa Yakobo.

Lakini Wayahudi hawakuwa waaminifu kwa agano. Hawakuwa wameitii kwa uaminifu Amri Kumi na Sheria ya Mose. Matokeo yake ni kwamba hawakuwa wameushiriki nuru ya Mungu na makundi mengine ya watu. Paulo alisema kwamba Wayahudi hawakuwa bora kuliko wengine.

Sheria zilizoandikwa na mwili uliotahiriwa hazimfanyi mtu akubalike kwa Mungu. Kinachojalisha ni kwamba watu wanamwamini Mungu katika mioyo yao. Hicho ndicho Paulo alimaanisha kuhusu mioyo ya watu kutahiriwa.

Mungu anatafuta watu wanaomwamini kubadilisha mioyo yao.

Roho Mtakatifu huwapa nguvu ya kuishi kama Mungu anavyotaka waishi. Mungu anafurahisha sana na hili.

Warumi 3:1-20

Wayahudi walikuwa wamepewa zawadi ya thamani ya maneno na maagano ya Mungu. Mungu alikuwa mwaminifu kwa agano la Mlima Sinai lakini Wayahudi hawakuwa.

Je, mpango wa Mungu ulikuwa umesimamishwa kwa sababu watu wa Mungu walishindwa kuwa waaminifu? Hapana. Paulo alieleza kwamba Mungu ni mwaminifu daima na anaweza kuaminiwa kila wakati.

Wakati wanadamu wanapofanya mambo maovu, haibadilishi wema wa Mungu kwa njia yoyote. Kuwa na agano la Mlima Sinai hakukuwapa Wayahudi faida juu ya dhambi. Wayahudi na Mataifa yote wanatawaliwa na nguvu ya dhambi.

Sheria ya Mose iliwasaidia Wayahudi kuelewa jinsi walivyokuwa na hatia ya dhambi. Hakuna anayeweza kukombolewa kutoka kwa nguvu za dhambi kwa uwezo wake mwenyewe.

Warumi 3:21-31

Watu wanapotenda dhambi, wanakwenda kinyume na kile ambacho Mungu anataka. Wanadamu hawawezi kuzuia nguvu ya dhambi katika maisha yao kwa kujaribu kumtii Mungu. Hii inamaanisha kwamba uhusiano wao na Mungu umevunjika.

Mungu hataki kuwa na uhusiano uliovunjika na watu. Paulo alionyesha jinsi Mungu alivyoshughulikia tatizo la dhambi. Yesu alitoa maisha yake mwenyewe kama dhabihu ili kushughulikia dhambi na kuwaweka watu huru kutokana na nguvu za dhambi. Hii inaonyesha huruma ya Mungu.

Watu wote wanaoamini kwamba Yesu alifanya hivi kwa ajili yao wanahesabiwa haki mbele za Mungu. Kwa kuwa na imani kwa Yesu, wanaokolewa kutoka kwa utumwa wa dhambi. Mungu huwatendea watu wanaomwamini kana kwamba hawajatenda dhambi. Hii ni kweli kwa Wayahudi na kwa Mataifa.

Warumi 4:1-25

Wayahudi walijua kwamba Mungu alikuwa ameweka agano na Abrahamu. Mungu alikuwa amemwahidi ardhi ya kuishi na familia kubwa sana.

Abrahamu hakuwa amefanya chochote kustahili ahadi hii. Abrahamu na Sara walikuwa wazee mno kupata watoto. Hata hivyo, Abrahamu aliamini kwamba Mungu angetimiza ahadi yake.

Alikuwa na tumaini kwa Mungu na imani kwamba Mungu angeweza kufanya chochote alichotaka. Mungu alifurahi sana kwamba Abrahamu alimwamini. Mungu alimfanya Abrahamu kuwa sawa machoni pake.

Kufanywa sawa mbele za Mungu ni baraka. Baraka hii ni kwa kila mtu ambaye ana imani kama Abrahamu alivyokuwa nayo. Watu ambao wana imani kama ya Abrahamu pia ni watoto wa Abrahamu. Wao ni watoto wake hata kama hawatoki katika ukoo wake.

Paulo alieleza jinsi imani ya Abrahamu inavyohusiana na Yesu. Mungu ambaye Abrahamu alimwamini ni Mungu aliyemfufua Yesu kutoka kwa wafu. Kila mtu anayemwamini Yesu anafanywa kuwa sawa mbele za Mungu.

Warumi 5:1-11

Paulo alielezea baraka zinazokuja kwa watu wa Mungu kupitia Yesu. Wanapokea neema yake na kuishi kwa amani na Mungu.

Wamejaa furaha na tumaini kwa sababu Mungu atashiriki utukufu wake nao. Wanaweza kuwa na furaha hata wanapokabiliwa na mateso. Mateso yao huzaa mambo mazuri kama nguvu na tabia katika maisha yao. Hii husababisha tumaini.

Upendo wa Mungu ndio hasa watu wanahitaji na kutumainia. Mungu anatoa upendo wake bure. Roho Mtakatifu hujaza mioyo ya watu kwa upendo wa Mungu.

Kifo cha Yesu kwenye msalaba kilionyesha jinsi upendo wa Mungu kwa watu ulivyo wa kina. Yesu alitoa maisha yake kwa ajili ya watu. Alifanya hivi hata kwa watu wasiomcha Mungu. Alifanya hivyo wakati walipokuwa wamejitolea kutenda dhambi na kumpinga Mungu.

Kwa hivyo waumini wanaweza kuamini kwamba wataokolewa siku ya hukumu. Wataokolewa kutoka kwa ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi na uovu.

Warumi 5:12-21

Adamu alikuwa mwanadamu wa kwanza na alikuwa mfano kwa watu wote. Adamu alitenda dhambi. Hii ilileta kifo ulimwenguni. Dhambi na kifo vinatawala ulimwengu wa Mungu na watu. Wanadamu hutenda dhambi na wanadamu hufa.

Yesu ni mwanadamu wa kwanza kuwa mwaminifu kabisa kwa Mungu. Hakutenda dhambi. Alikuwa tayari kufa kwa upendo kwa ajili ya watu. Mungu alimfufua kutoka kwa wafu. Hii ilileta uzima ambao kifo hakiwezi kuharibu na ikazuia kifo kutawala ulimwengu.

Adamu alikuwa mfano wa kwanza wa jinsi watu wanavyoishi. Yesu ni mfano mpya na wa mwisho. Hii inamaanisha kwamba alionyesha watu jinsi ya kuishi kwa ajili ya Mungu. Wale wanaomwamini Yesu wanapokea zawadi ya neema ya Mungu. Neema ya Mungu ni kubwa na yenye nguvu zaidi kuliko madhara yote ambayo dhambi inaleta. Watu ambao wamefanywa kuwa sawa na Mungu wanatawaliwa na neema na si dhambi. Watatawala pamoja na Yesu katika ufalme wa Mungu.

Warumi 6:1-23

Watu hawapaswi kutumia neema ya Mungu kama kisingizio cha kuendelea kutenda dhambi. Yesu huwaokoa watu kutoka utumwani wa dhambi na kifo.

Kama ishara kwamba wameokolewa, waumini wanabatizwa. Kuingia chini ya maji ni kama kufa na kuzikwa na Yesu. Kuinuka kutoka kwenye maji ni kama kufufuliwa na Kristo kutoka kwa wafu. Waumini wanafufuliwa kuishi maisha mapya.

Uhuru mpya ambao waumini wanafurahia unategemea kufa kwa jinsi walivyokuwa. Walikuwa wakitawaliwa na dhambi. Lakini njia zao zote za zamani zimewekwa kifo msalabani na Kristo. Wamebadilika na dhambi haitawali tena juu yao. Sasa wako chini ya utawala wa Mungu.

Paulo alielezea hii kama kuwa mtumwa wa Mungu badala ya dhambi. Wafuasi wa Mungu wanatamani kumtumikia. Wanatumia uhuru wao kumfuata Yesu Bwana wao. Hawataki tena kutumikia dhambi na kifo. Kwa kumtumikia Kristo, wafuasi wake wanapokea baraka ya maisha matakatifu.

Warumi 7:1-25

Wakati Yesu alikufa, ilikuwa kana kwamba wafuasi wake pia walikuwa wamekufa. Miili yao haikuwa imekufa lakini walikuwa wamekufa kwa dhambi.

Watu wanapokufa kwa dhambi, inamaanisha kwamba dhambi haiwatawali tena. Wao ni wa Yesu na wanaishi kwa ajili ya Mungu.

Kwenye sehemu hii ya barua, Paulo alionekana kuzungumza sana kuhusu yeye mwenyewe. Alitumia neno mimi mara nyingi. Hakuwa akizungumza tu kuhusu yeye mwenyewe. Alikuwa pia akizungumza kuhusu historia ya Israeli na Sheria ya Mose. Watu wa Israeli walikuwa wamepewa sheria. Sheria ilionyesha watu kwamba wamefungwa kama watumwa wa dhambi.

Sheria ni nzuri na ya kweli. Ni zawadi kutoka kwa Mungu. Lakini haina nguvu ya kuleta mema ambayo Mungu anataka watu wafanye. Watu lazima wabadilike kabisa ili hili litokee. Watu hubadilika kabisa Yesu Kristo anapowaokoa. Roho Mtakatifu huwapa watu wa Mungu nguvu ya kusema hapana kwa dhambi.

Warumi 8:1-17

Paulo alielezea aina mbili za sheria. Moja ilikuwa sheria ya dhambi. Alikuwa akizungumzia jinsi dhambi inavyowatawala watu. Watu wanapofanya dhambi wanakuwa na hatia ya kumwasi Mungu. Wanahukumiwa kwa hili. Hukumu ni kwamba wanadamu wote hufa.

Aina nyingine ya sheria ambayo Paulo alielezea ilikuwa sheria ya Roho Mtakatifu. Alikuwa akizungumzia jinsi watu wanaomilikiwa na Kristo wako huru kutokana na nguvu ya dhambi. Mwana wa Mungu alikuja duniani kama mwanadamu. Kwa sababu hii angeweza kuwa sadaka ya dhambi. Dhahihu ya Yesu ililipa gharama ya dhambi. Hii inamaanisha kwamba Yesu alivunja nguvu ya dhambi juu ya wanadamu. Waumini hawahukumiwi tena kuwa na hatia kwa kuchagua kutomtii Mungu.

Roho Mtakatifu huwasaidia kufikiri na kuishi kwa njia zinazompendeza Mungu. Watakuwa na uzima hata baada ya miili yao kufa kwa sababu Roho wa Mungu yuko ndani yao. Wale wanaoishi chini ya nguvu za Roho ni sehemu ya familia ya Mungu. Wamekuwa wana wa Mungu. Wanamwamini Mungu kama Baba yao na kumwita Abba.

Roho Mtakatifu huwapa nguvu ya kuishi kwa ajili ya Mungu. Anawapa nguvu ya kuendelea wanapokuwa wanatendewa vibaya kwa kumfuata Yesu. Siku moja Yesu atashiriki utukufu wake na waumini wote.

Warumi 8:18-25

Paulo alielezea utukufu wa baadaye ambao ungetokea.

Dunia itakuwa tena jinsi Mungu alivyoiumba iwe.

Mwili wa waumini waliokufa watafufuliwa kuishi milele.

Kila kitu ambacho Mungu aliumba kitawekwa huru kutoka kwa kifo na mateso.

Dunia nzima inateseka kwa sababu ya uovu.

Paulo alielezea hii kama maumivu na kuugua.

Waumini na viumbe vyote vingine wanatamani utukufu wa baadaye ambao Mungu ameahidi.

Warumi 8:26-39

Mungu Baba, Yesu Mwana na Roho Mtakatifu hufanya kazi pamoja kuwaokoa watu.

Roho Mtakatifu huomba waumini. Maombi ya Roho huenda mbali zaidi ya yale yanayoweza kusemwa kwa maneno ya kibinadamu. Roho anajua kile ambacho Mungu anataka kwa ajili ya watoto wake.

Yesu pia anaomba kwa ajili ya waumini. Anashiriki utukufu wake na ndugu na dada zake wote. Mungu anataka watu wajue jinsi anavyowapenda kwa kina. Hakuna kitu kinachoweza kumfanya Mungu aache kuwapenda watu. Watu wanaweza kuwa na uhakika kamili kuhusu hili.

Mungu ameondoa mashtaka yote dhidi ya waumini kwa kuwa na hatia ya dhambi. Kwa hivyo dhambi haiwezi kuwazuia kupendwa na Mungu. Wala viumbe wa kiroho kama malaika au viumbe wa kiroho waovu kama mapepo hawawezi.

Hata kifo hakiwezi kuzuia upendo wa Mungu kuwafikia watu. Hii ni kwa sababu Yesu alishinda ushindi juu ya kifo. Hakuna mipaka kwa ushindi wa Yesu Masiha.

Mambo mengi hujaribu kuzuia kusudi la Mungu kwa maisha ya waumini. Lakini kwa sababu ya ushindi wa Yesu, waumini wanaweza kushinda ushindi juu ya mambo hayo yote. Kusudi la Mungu ni kuwaokoa watu ili wawe kama Yesu.

Warumi 9:1-18

Paulo alikuwa sehemu ya watu wa Israeli. Walikataa kukubali kwamba Yesu ni Masihi aliyetumwa na Mungu. Paulo alihuzunika sana kuhusu hili. Angeweza kutoa upendo wa Yesu

kwake ili kusaidia Israeli kumkubali Yesu. Lakini hiyo isingesaidia.

Mungu alitoa zawadi nyingi kwa Israeli kama hekalu, sheria na ahadi zake. Hata hivyo, watu wengi katika Israeli hawakuamini kwamba Yesu ndiye Masiha. Hii haikumaanisha kwamba neno la Mungu na maagano yake yalikuwa yameshindwa. Mungu ni mwaminifu na kile anachosema ni kweli.

Mungu alikuwa amechagua kufanya kazi kupitia Abrahamu katika mpango wake wa kuokoa ulimwengu. Mungu alitaka ukoo wa Abrahamu kupokea rehema na upendo wake. Mungu aliendeleza mpango wake kupitia mwana wa Abrahamu Isaki na mwana wa Isaka Yakobo. Lakini kuwa katika ukoo wa Yakobo si ndicho kinachomfanya mtu kuwa mtoto wa Mungu. Wote wanaokubali rehema na upendo wa Mungu ni watoto wa Mungu.

Warumi 9:19-33

Paulo alitumia maneno kutoka kwa manabii kadhaa katika Agano la Kale. Alifanya hivi kuzungumzia kuhusu watu wa Mungu ni nani.

Unabii katika kitabu cha Isaya ulielezea Mungu kama mfinyanzi. Ulielezea Israeli kama udongo. Mungu alikuwa akijaribu kuunda na kuumba taifa la Israeli.

Alitaka wawe ufalme wa makuhani na taifa takatifu.

Unabii kutoka kwa Isaya na Hosea ulionyesha kuwa watu wa Mungu wangejumuisha Wayahudi na watu wa Mataifa.

Watu wa Mungu hawachaguliwi kwa sababu wanajua sheria. Hawachaguliwi kulingana na familia wanayotoka. Wanachaguliwa kwa sababu wanaweka imani yao kwa Yesu. Hii inaonyesha kwamba wana imani kwa Mungu. Hawajaribu kujifanya kuwa sawa na Mungu. Wanamwamini Yesu kuwafanya kuwa sawa na Mungu.

Warumi 10:1-21

Paulo alieleza kwamba Wayahudi wengi walitaka sana kumtii Mungu. Walijaribu kufanya hivi kwa kutii Sheria ya Mose. Walidhani kwamba walikuwa na uwezo wa kutii sheria kikamilifu. Walidhani kwamba hii ingewaletea amani na Mungu.

Hawakuielewa kwamba wanadamu hawana uwezo wa kujifanya kuwa sawa na Mungu. Ni Mungu pekee ndiye mwenye uwezo huu. Mungu

huwafanya watu kuwa sawa naye wanapokuwa na imani naye.

Watu wanaweza kumwamini Yesu tu ikiwa wamesikia kumhusu. Paulo alitumia maneno kutoka Zaburi 19 kuonyesha kitu kuhusu uumbaji. Jua, mwezi na nyota ni mashahidi kwa kila mtu duniani kuhusu Mungu ni nani. Paulo alifanya wazi kwamba Wayahudi walikuwa wamesikia ujumbe kuhusu Yesu.

Warumi 11:1-24

Paulo alionyesha kwamba si kila mtu katika Israeli alikosa kumkubali Masihi. Paulo na Wayahudi wengine wengi walipokea neema ya Mungu na walimwamini Yesu.

Wayahudi wengine hawakuamini. Hii ilikuwa kwa sababu walikuwa na ukaidi na walichagua kutoamini. Hii iliwapa watu wa Mataifa nafasi ya kusikia kuhusu Yesu na kumgeukia Mungu.

Paulo alitaka kuendelea kushiriki ujumbe kuhusu Yesu na mataifa na watu wengine. Wakati watu wa Mataifa walipokea baraka ya kumjua Mungu, ilifanya Wayahudi wengi wawe na wivu. Paulo alitaka Israeli yote iwaonee wivu wale waliomjua Mungu. Alitumaini hili lingewahimiza Wayahudi kumkubali Yesu.

Paulo alifananisha Wayahudi na watu wa Mataifa kama miti ya mizeituni. Taifa la Israeli lilikuwa kama mti wa mzeituni katika bustani nzuri. Waumini wa Mataifa walikuwa kama mti wa mzeituni uliokua porini. Matawi ya mti huu wa mzeituni wa porini yaliunganishwa na mti wa mzeituni wa Kiyahudi. Mizizi ya Kiyahudi iliunga mkono matawi yote ya porini yaliyounganishwa nayo. Hiyo ni picha ya jinsi watu wa Mataifa wanavyojiunga na familia ya Mungu. Mungu ndiye anayeunganisha matawi ya watu wa Mataifa na mti wa Kiyahudi.

Baadhi ya matawi ya mzeituni wa Kiyahudi yalikuwa yamekatwa. Hao walikuwa Wayahudi waliokataa kukubali kile ambacho Mungu alikuwa akifanya kupitia Yesu. Paulo alitumaini kwamba Wayahudi wote wangeamini kuwa Yesu ni Masihi. Kisha Mungu angeweka matawi yote ya Kiyahudi tena kwenye mzeituni. Paulo alitamani hilo litokee.

Warumi 11:25-36

Wakati Wayahudi walikataa kukubali habari njema kuhusu Yesu, ujumbe ulisambazwa kwa Watu wa Mataifa. Hii haikumaanisha kwamba Mungu

aliacha kuwajali Wayahudi. Upendo wa Mungu kwa watu wake Israeli hudumu milele.

Wayahudi na Watu wa Mataifa wote wana hatia ya kutomtii Mungu. Hata hivyo, Mungu amejaa rehema. Yeye ni mwaminifu kwa ahadi yake ya kuwaokoa watu kutoka kwa nguvu ya dhambi. Rehema ya Mungu ilimjaza Paulo na mshangao. Paulo aliandika sifa zake kwa Mungu kama shairi au wimbo.

Hakuna anayejua Mungu atafanya nini kabla hajafanya. Mungu hufanya kazi kwa njia za kushangaza. Hekima yake ni ya ajabu na zaidi ya kile wanadamu wanaweza kuelewa. Uhai wa kila kitu duniani unategemea Mungu. Kwa hiyo utukufu na heshima ni zake sasa na milele.

Warumi 12:1-21

Waumini wanashukuru kwa huruma ya Mungu. Wanaonyesha hili kwa kumtumikia Mungu kwa akili zao na miili yao.

Wanaacha kufikiria na kutenda katika kile Paulo alichokiita njia ambayo ulimwengu huu unaishi. Alikuwa akizungumzia kuhusu kudhibitiwa na tamaa za dhambi.

Upendo wa Mungu hubadilisha kabisa jinsi waumini wanavyofikiria na kutenda. Wanamtumikia Mungu pamoja kama ndugu na dada.

Watu wa Mungu wote ni tofauti kutoka kwa kila mmoja. Lakini wote wanamwamini Yesu. Kwa njia hii wameunganishwa kuwa kitu kimoja.

Paulo alielezea hii kama kuwa mwili wenye sehemu nyingi tofauti. Ingawa sehemu hizo zinafanya mambo tofauti, zinahusiana na mwili mmoja.

Wafuasi wa Yesu wana vipawa vingi tofauti. Kwa sababu hii wanafanya aina tofauti za kazi. Lakini wanaunganishwa pamoja kama mmoja katika mwili wa Kristo.

Kuishi pamoja kama mwili wa Kristo kunamaanisha kuishi kwa amani. Hii inajumuisha kuwa mnyenyekevu na mwaminifu.

Waumini wamejaa tumaini, furaha, uvumilivu na imani. Wanahakikisha watu wengine wanapata wanachohitaji na wanashirikiana na wengine. Hii inajumuisha kushiriki furaha au huzuni yao.

Waumini hufanya mema hata kwa watu wanaosababisha madhara. Waumini wanamwamini Mungu kuleta hukumu dhidi ya

watu wanaofanya maovu. Hii ni kwa sababu ni upendo wa Mungu pekee ulio na nguvu ya kutosha kusimamisha nguvu ya uovu.

Warumi 13:1-7

Paulo alieleza kwamba Mungu aliteua serikali ili kuhakikisha kuna utaratibu na haki. Kwa hiyo waumini wanapaswa kuwapa mamlaka kila kitu wanachohitaji ili kufanya kazi yao vizuri. Hii inaweza kujumuisha heshima na ushuru.

Paulo alionyesha jinsi serikali zinavyowajibika kumtumikia Mungu na kufanya yaliyo sawa. Alizungumza kwa nguvu kuhusu jinsi Mungu anavyowateua viongozi na watawala kwa kazi hii. Wanapaswa kuwaadhibu watu wanaofanya makosa. Baadhi ya watawala huwaadhibu watu ambao hawajafanya chochote kibaya. Hilo lilimtokea Yesu.

Watoto wa Mungu wanapokuwa na migogoro na mamlaka, lazima wachague kumtii Mungu. Matendo sura ya 4 na 5 inasimulia hadithi kuhusu hili.

Warumi 13:8-14

Sheria ya Mose ilionyesha Israeli jinsi ya kuishi. Njia ya kuishi ambayo Yesu aliwafundisha wafuasi wake ni kama sheria mpya. Sheria au amri ya Yesu ilikuwa kwa watu kupendana (Yohana 15:12).

Wakati watu wanapenda wengine, wanatimiza kila kitu ambacho Sheria ya Mose ilihitaji. Waumini lazima waonyeshe upendo kwa wengine wanaposubiri kurudi kwa Yesu duniani.

Paulo alilinganisha wakati huu wa kusubiri na kuamka asubuhi kutoka usingizini. Usiku ulikuwa wakati watu walifanya mambo maovu kabla ya kuanza kumfuata Yesu. Mchana ni wakati Yesu anarudi duniani na watu wanamtii kikamilifu.

Paulo alitaka waumini waanze kuishi sasa jinsi watakavyoishi Yesu atakaporudi. Paulo alielezea hili kama kumvaa Yesu kama nguo wanazovaa. Hii inamaanisha kwamba waumini lazima wawe karibu na Yesu kama vile nguo zilivyo karibu na ngozi yao. Pia inamaanisha kwamba wengine wanaweza kuona kwamba waumini wanamfuata Yesu kwa uaminifu.

Warumi 14:1-23

Paulo aliwakumbusha waumini wa Roma kwamba watu mara nyingi wana maoni tofauti kuhusu

mambo. Hii ilikuwa kweli kuhusu uelewa wao kuhusu chakula, vinywaji na siku takatifu.

Paulo aliwapa maagizo kuhusu kuishi kwa amani na watu wenye maoni tofauti. Hawapaswi kubishana kuhusu tofauti zao. Hawapaswi kujaribu kuonekana muhimu zaidi kuliko wengine. Wanapaswa kulinda imani ya kila mmoja na kuhimiza ikue imara zaidi. Wanapaswa kuishi kwa amani na kuwa na shukrani na furaha.

Kitu muhimu zaidi ni kwa waumini kuendelea kuhudumia na kuwapenda wengine kama Yesu alivyofanya. Waumini wanamtumikia Mungu kama Bwana na Mwalimu wao. Mungu ndiye hakimumu wa watu wote. Kwa hivyo waumini hawapaswi kujaribu kuhukumu jinsi wengine wanavyomwamini Mungu.

Warumi 15:1-16

Paulo aliendelea kutoa maagizo kuhusu jinsi waumini wanaweza kuishi kwa amani na kila mmoja. Wanapaswa kutendana kwa njia ile Yesu alivyowatendea watu alipokuwa duniani. Yesu hakufanya tu kile kilichokuwa kizuri kwake mwenyewe. Badala yake, alifanya kile kilichokuwa kizuri kwa watu wengine.

Alikubali wengine na alikuwa mtumishi. Yesu alipowahudumia watu, hii iliwapa fursa ya kujifunza kuhusu Mungu. Yesu alionyesha kwamba Mungu ni wa kweli na anaweza kuaminiwa kabisa.

Mungu ni Mungu wa tumaini. Yeye amejaa rehema na anataka watu wake wawe na nguvu katika imani yao. Paulo aliwaombea watu wa Mungu wajazwe furaha na amani. Roho Mtakatifu hujaza watu wa Mungu na tumaini. Pia wanapata furaha na tumaini wanaposoma Maandiko.

Paulo alionyesha jinsi ahadi ambazo Mungu alizifanya kwa Israeli zilijumuisha baraka kwa mataifa yote. Rehema, furaha, tumaini na amani ya Mungu ni kwa watu wote wanaomwamini. Waumini wanaweza kuwa tofauti sana kutoka kwa kila mmoja. Hata hivyo, kumpa Mungu utukufu huwaleta pamoja kama kitu kimoja.

Warumi 15:17-33

Karibu mwisho wa barua yake Paulo aliandika kuhusu kazi aliyokuwa akifanya. Alikuwa na shukrani kwa kile Kristo alichokuwa amefanya kupitia yeye. Roho wa Mungu ndiye aliyempa nguvu ya kufanya kazi yake.

Kazi yake ilikuwa kushiriki habari njema kuhusu Yesu. Aliishiriki na watu ambao hawakuwahi kuisikia kabla. Alikuwa amefanya hivi katika nchi zilizodhibitiwa na serikali ya Kirumi karibu na Yerusalemu.

Sasa alitaka kuhubiri nchini Hispania. Mpango wake ulikuwa kutembelea waumini huko Roma njiani kuelekea Hispania. Alitarajia jinsi wangeweza kutiana moyo.

Lakini kwanza alihitaji kwenda Yerusalemu. Alikuwa akipeleka zawadi ya pesa kutoka kwa waumini wa Mataifa kwa waumini wa Kiyahudi waliokuwa na uhitaji huko. Matendo sura ya 21 hadi 28 inaeleza kilichotokea. Paulo alikamatwa Yerusalemu. Hakuweza kufanya safari kwenda Roma na Hispania kama alivyopanga. Hata hivyo, miaka michache baadaye alitumwa Roma kama mfungwa. Hapo ndipo alipokutana na waumini wa Roma.

Warumi 16:1-15

Paulo alitaja majina ya marafiki wengi na watu waliokuwa wakifanya kazi naye. Majina mengi ya hawa pia yanapatikana katika kitabu cha Matendo na katika barua za Paulo.

Orodha hii inatoa picha ya jinsi ujumbe kuhusu Yesu ulivyoenea. Wale walio kwenye orodha ni pamoja na walimu, mitume na watu waliowakaribisha wengine nyumbani kwao.

Orodha inataja wanawake na wanaume na Wayahudi na Mataifa. Inajumuisha kaka, dada, mama na familia nzima. Walikuwa wamevumilia pamoja na baadhi yao walikuwa gerezani pamoja.

Watu wengi tofauti walifanya kazi pamoja kama washirika na marafiki kushiriki habari njema. Kikundi hiki cha watu tofauti sana kilihudumia ulimwengu kama mwili wa Kristo.

Warumi 16:16-27

Maneno ya mwisho ya Paulo yalijumuisha salamu kutoka kwa baadhi ya wasaidizi wake kwa waumini wa Roma.

Pia aliwahimiza waumini kujiepusha na watu ambao walileta matatizo kwa makusudi. Watu hawa walitaka kuwazuia waumini kuishi pamoja kwa amani.

Lazima waepuke mafundisho yoyote yaliyopingana na ujumbe kuhusu Yesu. Paulo aliita ujumbe kuhusu Yesu siri. Katika barua nyingine Paulo aliita

siri ya Kristo. Siri hii ilikuwa imefichwa lakini sasa imefanywa wazi.

Mungu alifanya siri hiyo iwe wazi kupitia Maandiko ya Israeli. Ilikuwa imehubiriwa na Paulo na wengine waliomtumikia Kristo kwa uaminifu. Mungu anataka watu wote waweke imani yao kwake na kumtii.

Wanapofanya hivyo, hawana uhusiano wowote na uovu. Badala yake, wamejaa amani na neema ya Mungu. Hii inaleta utukufu kwa Mungu.